

Møteinnkalling

Utvalg: Komite for helse og velferd
Møtested: Borgklienten, Ørland rådhus
Møtedato: 09.06.2015
Tid: 12:00

Forfall meldes til postmottak@orland.kommune.no eller på telefon 72 51 40 00, som sørger for innkalling av varamedlemmer. Varamedlemmer møter kun ved spesiell innkalling.

Innkalling er sendt til:

Navn	Funksjon	Representerer
Svein Birger Brevik	Leder	OK-V
Vidar Venes	Nestleder	OK-SP
Bodil Grande	Medlem	OK-AP
Nina M. Brækstad Aune	Medlem	OK-SP
Maud Freding Sletvold	Medlem	OK-FRP
Hege Hunshamar	Medlem	OK-H
Roy Hoøen	Medlem	OK-H

Vel møtt!

Svein Birger Brevik
Leder

Saksnr	Sakstittel	Lukket
	(Ingen tittel)	
PS 15/3	Videre bosetting og integrering av flyktninger 2015-2018	

Orientering:

- Inkluderingsprosjektet v/ Anne M. Risvik
- Fysio- og ergoterapitjenesten v/Ledende fysioterapeut
- Orienteringer v/kommunalsjef Marit Ervik

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler: Marit Knutshaug Ervik

<i>Saksnr</i>	<i>Utvalg</i>	<i>Møtedato</i>
15/3	Komite for helse og velferd	09.06.2015
	Komite for oppvekst, kultur og idrett	
	Kommunestyret - Ørland kommune	

Videre bosetting og integrering av flyktninger 2015-2018

Vedlegg:

- 1 Anmodning fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet 23.04.2015
- 2 Brev fra ordfører i Trondheim kommune 20.05.2015
- 3 Plan for bosetting og integrering av flyktninger 2014-2018

Sakens bakgrunn og innhold

Ørland kommune har et kommunestyrevedtak fra 23.01.2013 om bosetting av 15 flyktninger fra 2014. Videre et kommunestyrevedtak fra 14.02.2014 om tilsetting av koordinator som skal finansieres av integreringstilskuddet, og utarbeidelse av en helhetlig plan for bosetting og integrering av flyktninger.

Alle landets kommuner har mottatt brev datert 23.04.2015 (vedlegg 1) fra statsråd for barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet med tilbakemelding på hvor mange flyktninger kommunen eventuelt kan bosette i løpet av 2015 og 2016. Formannskapet ble i møte 12.05.2015 orientert om anmodningen om ytterligere bosetting på grunn flyktningkrisen, og arbeidet med en plan for videre bosetting og integrering av flyktninger i en 3 års periode. På bakgrunn av orienteringen var Formannskapet positive til at det ble fremmet en sak for kommunestyret 18.06.2015. Departementet er orientert om at de vil få tilbakemelding etter vedtak i kommunestyret 18.06.2015.

Kommunen har også mottatt brev fra Ordfører i Trondheim kommune datert 20.05.2015 (vedlegg 2) med oppfordring til alle landets kommuner om å fatte vedtak om mottak, for i fellesskap å bosette 10.000 syriske flyktninger, under forutsetning av at Regjeringen øker integreringstilskuddet for å dekke eventuelle ekstraordinære kostnader for kommunene.

Folkehelsevurdering

«Det er et overordnet mål for integreringspolitikken at innvandrere, både kvinner og menn, skal få brukt egne ressurser og bidra til fellesskapet. Nøklen til integrering er deltakelse i arbeidslivet og gode norskkunnskaper», jfr Meld. St. 19 Folkehelsemeldingen side 114.

Administrasjonens vurdering

Bosetting av flyktninger er avhengig av boliger og gode introduksjonsprogram som fører til integrering. Ørland kommune har per i dag tilgjengelige boliger til 15 flyktninger, inkludert to familiejenforeninger, til sammen 22 flyktninger. Vi har per i dag bosatt 10 flyktninger fra

mottak, og 7 flyktninger på familiegjenforening, til sammen 17 flyktninger. Kommunen planlegger å bosette de 5 siste flyktningene på vedtaket fra 23.01.2013 i løpet av sommeren/høsten 2015.

Når det gjelder integreringen så er alle de 10 flyktningene som ble bosatt i desember 2014 kommet godt i gang med norskopplæring, og de første skal nå starte i språkpraksis på arbeidsplass. De som kom på familiegjenforening i mars/april skal starte på Voksenopplæringen etter sommeren, samtidig som barna skal starte på skole og i barnehage.

Flyktninger og flyktningeguides skal snart kobles sammen for å styrke integreringen. Noen har startet med fotball i regi Ørland Ballklubb, og andre på strikkekaffe med Ørland Sanitetslag. Familiene benytter tilbudet åpen barnehage gjennom Frivilligsentralen.

Det er utarbeidet Plan for bosetting og integrering av flyktninger i Ørland kommune for perioden 2014-2018 iht kommunestyrevedtak fra 14.02.14 som nå legges fram for politisk behandling (vedlegg 3). Planen er utarbeidet av administrativ ledelse og flyktningekoordinator.

Administrasjonen er positive til anmodningen om ytterligere bosetting, men av et mindre omfang enn det som er skissert i brev av 23.04.2015. Ørland kommune er en ny bosettingskommune med forholdsvis liten erfaring, og vi har behov for å følge med på integreringen og jobbe med rutiner i forhold til helse, skole og barnehage.

Rådmannens innstilling

1. Ørland kommune er positive til videre bosetting i 2015 med 4 flyktninger fra mottak under forutsetning av tilgjengelige boliger. Deretter en bosetting på 5 flyktninger fra mottak per år i perioden 2016-2018. Til sammen 19 flyktninger.
2. Ørland kommune tilsetter 50 % miljøarbeider, som forutsettes dekt av integreringstilskuddet, per bosetting av 20 flyktninger for å styrke arbeidet med integreringen.
3. Plan for bosetting og integrering av flyktninger 2014-2018 vedtas.

DET KONGELIGE BARNE-, LIKESTILLINGS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Statsråden

Alle landets ordførere

Deres ref

Vår ref

Dato

15/1387

23.04.2015

Bosetting av flyktninger med bakgrunn i dagens flyktningkrise

Jeg vil takke kommunene for den innsatsen dere gjør for å bosette flyktninger i hele landet. Fra 2011 til 2014 har bosettingen økt fra 5 486 personer til 7 784 personer, og i fjor økte antallet som ble bosatt med 19 prosent i forhold til 2013. Det er regjeringen og jeg svært fornøyd med. Utgangspunktet for mitt arbeid med bosetting var at antallet bosettingsklare i mottak økte i løpet av årene 2012 og 2013 med hele 3 474 personer.

Verden opplever nå en flyktningkatastrofe som vi ikke har sett siden 2. verdenskrig, og nabolandene til Syria har store problemer med å klare den dramatiske befolkningsøkningen. Norge bidrar allerede med betydelige midler i nærområdet og vil fortsette med det. De grunnleggende problemene må løses i nærområdet.

Norge har vedtatt å ta imot 1 500 kvoteflyktninger fra Syria i 2015. For å skaffe til veie et beslutningsgrunnlag om hvorvidt Norge skal ta i mot flere kvoteflyktninger, ønsker jeg å undersøke om kommunene har mulighet til å øke bosettingskapasiteten ytterligere i 2015 og 2016. Denne informasjonen vil være viktig når det skal fattes beslutning på nasjonalt nivå om hvordan Norge kan bidra.

Regjeringen har styrket kommunenes muligheter til å bosette det høye antallet flyktninger som allerede venter i norske mottak. Integreringstilskuddet for enslige voksne ble økt fra 666 800 kroner til 717 600 kroner i 2014 og ytterligere til 746 200 kroner i 2015, tilskuddet utbetales over fem år. Fra regjeringens side har vi samlet økt integreringstilskuddet med 300 millioner kroner siden vi tiltrådte. I tillegg mottar kommunene et eget tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Vi har også økt Husbankes tilskudd til utleieboliger i vår periode. Tilsagnsrammen er økt med til sammen 180 millioner kroner. Det betyr at det kan gis tilsagn til om lag 1 200 flere utleieboliger.

Som dere er kjent med var det i utgangen av mars i år 5 256 personer, hvorav 681 barn, som ventet på bosetting i asylmottak, og gjennomsnittlig ventetid er nå på 9,1 måneder. Jeg er opptatt av at disse raskt skal bli bosatt i en kommune. I tillegg skal vi i 2015 motta i overkant av 2 000 overføringsflyktninger i samarbeid med FNs høykommissær for flyktninger, der 1 500 kommer fra Syria.

Totalt i 2015 vil det derfor være behov for å bosette ca. 13 300 personer og kommunen har så langt sagt seg villige til å bosette 8116. IMDi vil nå gå ut med en lenge planlagt tilleggssanmodning om 2 500 ekstra bosettinger i 2015. Et vedtak om ytterligere uttak av overføringsflyktninger vil komme i tillegg. Med en bosetting i 2015 på 8 116 er det estimert at det i 2016 vil være behov for å bosette om lag 14 000 flyktninger, det vil da sitte om lag 7 580 bosettingsklare i mottak ved årsskiftet 2016/2017.

Dersom antallet kvoteflyktninger økes til totalt 10 000 fra Syria over to år, vil det innebære et behov for å bosette ytterligere 3 500 i 2015 og ytterligere 4 500 i 2016.

På denne bakgrunn ber jeg om tilbakemelding på hvor mange flyktninger din kommune eventuelt kan bosette i løpet av 2015 og 2016. Vedlagt følger en liste som viser hvor mange flyktninger det kan være aktuelt at din kommune mottar.

Jeg ber om at svaret sendes til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet innen 27. mai 2015 med kopi til Integrerings- og mangfoldsdirektoratet. Dersom dere har behov for ytterligere informasjon eller veiledning, vil dere kunne få det ved å ta direkte kontakt med Integrerings- og mangfoldsdirektoratet.

Jeg ser fram til et fortsatt godt samarbeid, innenfor avtalen om frivillig bosetting mellom staten og KS, for å løse denne utfordringen til beste både for flyktningene og det norske samfunnet.

Vennlig hilsen

Solveig Horne

TRONDHEIM KOMMUNE

Ordføreren

Til alle landets kommuner

Vår saksbehandler
Rita Ottervik

Vår ref.
15 /19663//F31//
oppgis ved alle henv.

Deres ref.

Dato
20.05.2015

Nasjonal dugnad for å bosette flyktninger

Bystyret i Trondheim har diskutert situasjonen i Syria og behovet for bosetting av flyktninger i kommunene. På bakgrunn av denne diskusjonen ba bystyre ordføreren om at en oppfordring skulle sendes alle kommuner til å fatte vedtak om mottak slik at vi i felleskap kan ta imot 10.000 syriske flyktninger.

Borgerkrigen i Syria har ført til massive humanitære lidelser og millioner er på flukt. Spesielt har nabolandene tatt i mot svært mange flyktninger og Norge må bidra til disse, for å lette den belastningen landene har og bedre situasjonen flyktningene er i. I tillegg må vi ta ansvar å imøtekomme FNs generalsekretærs henstilling om å ta imot en andel av de mest sårbare flyktningene. Mange Europeiske land har tatt et stort antall slike flyktninger. Norge bør åpne for å ta i mot til sammen 10.000 syriske flyktninger. Dette vil kunne bidra til å ta av noe av presse og ikke minst hjelpe noen av de mest sårbare flyktningene i denne katastrofen.

Jeg oppfordrer alle kommuner til å gå gjennom sine muligheter for å ta sin del av dette ansvaret. Forutsetningen må være at Regjeringen sørger for økte tilskudd slik at vi får dekket de ekstraordinære kostnader som vi som kommune påføres, ved å ta en ekstradugnad over to til tre år. Det er viktig for kommunen å få tidlig beskjed om hvordan staten tenker å gjennomføre dette, slik at det kan forberedes best mulig. Det er også viktig at integreringstilskuddet økes slik at flest mulig kommuner faktisk får dekt sine utgifter. Dette tror jeg vil motivere flere til å ta sin del av jobben.

Bystyret i Trondheim har vedtatt i bystyret 30.april at vi tar vår del av denne oppgaven og meldt tilbake til statsråden på dette. Vi vil også øke mottaket for å bidra til å redusere ventetiden for de som allerede sitter i mottak og venter på å bosettes.

Om alle kommuner tar sin del av jobben i forhold til størrelse og vi får økt integreringstilskuddet fra staten er denne oppgaven overkommelig for oss. Ønsker dere alle lykke til med diskusjonene og arbeidet med å forberede mottak av nye verdifulle innbyggere.

Postadresse:
TRONDHEIM KOMMUNE
Ordføreren
Postboks 2300 Sluppen
7004 TRONDHEIM

Besøksadresse:
Munkegata 1

Telefon:
+47 72546111

Telefaks:
+47 72547772

Organisasjonsnummer:
NO 942 110 464

E-postadresse:
Internettadresse:

TRONDHEIM KOMMUNE
Ordføreren

Vår referanse
15/19663

Vår dato
20.05.2015

Med vennlig hilsen

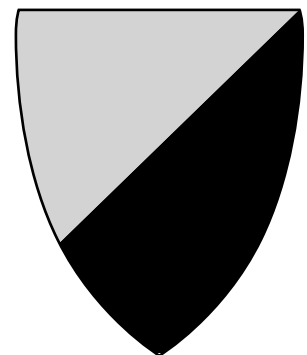
Rita Ottervik
ordfører

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

PLAN FOR BOSETTING OG INTEGRERING AV FLYKTNINGER 2014-2018

ØRLAND
KOMMUNE

Innhold

1	Innledning	2
2	Mål og forutsetninger	4
2.1	Kommunestyrets vedtak - forankring.....	4
2.2	Mål og forutsetninger for flyktningarbeidet i Ørland kommune	4
3	Organisering av flyktningarbeidet Ørland kommune.....	6
4	Kommunale tjenesteområder i flyktningarbeidet.....	9
4.1	Bolig	9
4.2	Helse	9
4.3	Barnehage og skole	10
4.4	Kultur og fritid	12
4.5	NAV	13
5	Tolk.....	14
6	Økonomiske rammer for bosetting av flyktninger	15
7	Informasjon	16
	Vedlegg – Introduksjonsloven	17

1 Innledning

Plan for bosetting og integrering av flyktninger i Ørland kommune for perioden 2014-2018 bygger på nasjonal flyktning- og integreringspolitikk. Det vises til Meld. St. nr 6 (2012-2013) En helhetlig integreringspolitikk og Lov om Introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (Introduksjonsloven). Det vises i tillegg til Ørland kommunes samfunnsdel i kommuneplan for 2014-2026 som har folkehelse som grunnleggende verdi og en hovedstrategi. Herunder mål om å sørge for en trygg og inkluderende oppvekst, og skape et inkluderende samfunn med rom for alle og plass for den enkelte.

Det er lagt vekt på Plan for bosetting og integrering av flyktninger i Ørland kommune for perioden 2014-2018 skal være et praktisk arbeidsredskap til hjelp om hva staten og Ørland kommune forventer av de ulike tjenesteområder. En gjennomtenkt plan for et tverrfaglig, aktivt og ansvarliggjørende integrerings- og inkluderingsarbeid, vil skape et godt utgangspunkt og gjøre det daglige arbeidet lettere for kommunen og flyktningene.

Flyktninger som har fått opphold i Norge skal bosettes i en kommune. Hvert år anmoder IMDi norske kommuner om å bosette et visst antall flyktninger som får oppholdstillatelse i Norge. For kommunene er bosetting av flyktninger en frivillig oppgave, og det er kommunestyret som vedtar hvor mange flyktninger de ønsker å bosette.

For IMDi er det sentralt at kommunen har et tilpasset og variert tjenestetilbud, herunder opplæring i norsk, samfunnskunnskap og et godt fungerende introduksjonsprogram. Det er viktig og nødvendig at flyktninger kan komme i arbeid eller videre til utdanning og kvalifisering. IMDi er opptatt av at bosetting av flyktninger ikke bare er en humanitær oppgave. Flyktninger utgjør en ressurs, og gjennom gode kvalifiseringsprogram vil kommunen få tilgang til arbeidskraft og kompetanse.

IMDi ser at tilgang på egnede boliger er en kontinuerlig utfordring for kommunene. Vedtak om bosetting av flyktninger må knyttes opp mot boligplanlegging og bruk av relevante tilskudds- og låneordninger. Ørland kommune deltar i et program i regi Husbanken når det gjelder bosetting av flyktninger, og har i kommunestyret 28.05.2015 vedtatt Boligsosial handlingsplan for perioden 2014-2018.

Ørland kommune har før bosetting av flyktninger etnisk variasjon. Statistikk per 01.01.15 viser at det var i alt 271 innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre i Ørland kommune, 5,2 % av den totale befolkningen på 5183 innbyggere på det gitte tidspunkt.

Som et ledd i arbeidet med å få nyankomne innvandrere raskere integrert og inkludert, vedtok Stortinget Introduksjonsloven i 2004. Denne loven regulerer denne gruppens rettigheter til, og kommunenes plikt til

å sørge for grunnleggende kvalifisering. Dette vil i praksis si et helårs- og heldagstilbud om opplæring i norsk og samfunnskunnskap, og tiltak som forbereder til videre opplæring og/eller yrkesliv gjennom introduksjonsprogram.

Utfordringene etter bosetting er mange. Det viktigste er at de nyankomne flyktningene raskest mulig blir selvhjulpne, slik at de kan delta i samfunnet med øvrige innbyggere. Ørland kommune skal arbeide for at flyktninger blir integrert i kommunen gjennom fokus på opplæring, arbeid, helse, fritid og bolig ved at vi vil:

- Sikre et introduksjonsprogram som fører til utdanningsmessig og/eller yrkesmessig karriere
- Sikre gode barnehage tilbud til flyktninger fordi effektiv integrering av barn fører til språklige og sosiale ferdigheter som er vesentlige
- Sikre gode opplæringstilbud i norsk for grunnskoleelevene. Språklig og sosial ferdighet er avgjørende for utbytte av opplæring. Gjennom god grunnskole kan elevene fullføre videregående skole og legge grunnlaget for arbeid og/eller studier.
- Sikre at vi planlegger boligkarrierer for flyktninger slik at målet hele tiden skal være bosetting i egen bolig (eid eller leid).
- Sikre et helsetilbud som ivaretar hele mennesket, både fysisk og psykisk.
- Sikre andre tjenester som ivaretar den enkeltes individuelle behov for å mestre eget liv.
- Samarbeide med Frivilligsentralen, lokale arbeidsgivere, frivillige lag og organisasjoner.

2 Mål og forutsetninger

2.1 Kommunestyrets vedtak - forankring

Ørland kommune har følgende vedtak fra møte i kommunestyret 24.01.13:

- «1. Ørland kommune er positiv til anmodningen fra Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDI) av 21.05.12 og sier ja til å ta imot 15 flyktninger.*
- 2. Det inngås avtale med IMDI om bosetting av 15 flyktninger med iverksetting fra 2014.*
- 3. Rådmannen gis i oppdrag å utarbeide en plan for flyktningarbeidet i Ørland kommune i løpet av 2013.»*

Ørland kommune har følgende vedtak fra møte i kommunestyret 14.02.14:

- «1. Flyktningene som skal bosettes i 2014 kan ikke bosettes før vi har tilgjengelige boliger, men målet er å bosette to familier og 8-10 enslige i løpet av høsten. Rådmannen utarbeider en helhetlig plan for bosetting og integrering av flyktninger.*
- 2. Kommunestyret ber rådmannen tilsette en koordinator som skal arbeide med bosetting av flyktninger innen utløpet av 1.halvår 2014. Stillingen forutsettes finansiert av integreringstilskuddet.»*

2.2 Mål og forutsetninger for flyktningarbeidet i Ørland kommune

- Motta og bosette det antall flyktninger som kommunestyret beslutter.
- Organisere arbeidet funksjonelt og slik at flyktningene opplever å bli godt mottatt, integrert og inkludert i lokalsamfunnet.
- Gi flyktningene nødvendig bistand for at de innen rimelig tid blir selvstendige og selvhjulpne innbyggere i kommunen.

Forutsetninger for et velfungerende flyktningarbeid

- Kunnskap og bevissthet om de sentrale føringene i integrerings- og mangfoldspolitikken
- Plan for bosetting og integrering med målbare mål
- Godt og forpliktende samarbeid mellom kommunale og eksterne samarbeidspartnere
- Et velfungerende koordinerende ledd (flyktningekoordinator)
- Gode og tilstrekkelige helsetjenester
- God og riktig oppfølging i alle faser av bosetting-, integrering- og inkluderingsarbeidet
- Tilstrekkelig og kompetente personalressurser
- Et funksjonelt støtteapparat rundt den enkelte flyktning/familie, herunder frivillige og nærmiljø
- Tilstrekkelige økonomiske midler til flyktningarbeidet

Resultatindikatorer

Dette er målepunkter i flyktningarbeidet. Ørland kommune har lyktes med arbeidet, dersom følgende er oppnådd:

Kortsiktige indikatorer (0-1 år):

- Flyktningene opplever å bli godt tatt imot, og får den hjelpen de trenger for å få dagliglivet til å fungere.
- Norskopplæring og språkpraksis (introduksjonsprogrammet) er kommet i gang.
- Barn og unge i grunnskolealder får ordinært skoletilbud.
- Barn og unge i grunnskolealder er i fritidstilbud.
- Frivilligsentralens flyktningeguides er i funksjon.
- Det er etablert kontakt med helsetjenesten for de som har spesielle behov.
- Flyktningene har tilstrekkelige norskkunnskaper til å klare hverdagssituasjoner.
- Barn under skolepliktig alder har barnehageplass.

Langsiktige indikatorer (2-3 år):

- Flyktningene er i arbeid eller under utdanning
- Flyktningene har tilstrekkelige norskkunnskaper til å klare alle sider i det norske samfunnet
- Barn og unge deltar i fritidsaktiviteter på lik linje med andre

Langsiktige indikatorer (5 år):

- Flyktningene bor i egen bolig (leie eller eie)
- Flyktningene er på alle vesentlige områder selvhjulpne
- Flyktningene er ressurspersoner for nyankomne flyktninger

3 Organisering av flyktningarbeidet Ørland kommune

Bosetting og integrering av flyktninger er et ansvar som berører alle enheter i kommunen. I forbindelse med Ørland kommunes vedtak om bosetting av flyktninger ble det bestemt at det skal tilsettes en flyktningekoordinator i løpet av første halvår 2014. Det vil i tillegg ses på styrking av de ordinære tjenestene ut ifra flyktningenes behov. Dette kan være tjenester knyttet til opplæring, helse, sosial, miljøarbeid og saksbehandling. Flyktningekoordinatoren vil rapportere direkte til kommunalsjef for helse og velferd, og inngår i rådmannens stab for å sikre tverrfaglighet i integreringsarbeidet.

Arbeids- og ansvarsområde til flyktningekoordinator:

- Praktisk bistand til den enkelte flyktning ved bosetting, etablering og kvalifisering
- Samordne tjenester innenfor skole, barnehage, helse, arbeid, kultur og fritid
- Utarbeide individuell plan, oppfølging av norskopplæring og annen kvalifisering
- Iverksette introduksjonsprogrammet for personer over 18 år
- Gi tilrettelagt informasjon om det norske velferdssystemet, herunder rettigheter, plikter og økonomisk veiledning
- Gi kunnskap om lokalmiljøet
- Saksbehandleroppgaver
- Andre relevante oppgaver knyttet til bosetting og integrering av flyktninger

Ressursgruppe for flyktningarbeidet

For å ivareta tverrfaglighet, helhetstenking og ansvarliggjøring opprettes det en administrativ ressursgruppe for flyktningarbeidet i Ørland kommune. Gruppen vil bestå av kommunalsjef for helse og velferd, flyktningekoordinator, kommuneoverlege, NAV, Frivilligsentralen og Voksenopplæringen (VO). Representanter fra andre instanser, f.eks. skole/barnehage, politi og andre kan innkalles ved behov.

Kommunalsjef for helse og velferd er leder av gruppen og flyktningekoordinator er sekretær. Gruppen bør ha 4-6 møter per år.

Opprettelse av ressursgruppe for flyktningarbeidet vil:

- Tydeliggjøre enhetenes ansvar og medvirkning ved bosetting og oppfølging av flyktninger
- Sikre de forskjellige enheter og samarbeidspartnere større innflytelse i flyktningerelatert arbeid
- Sikre enhetene tidlig informasjon om nye flyktninger og nasjonaliteter
- Diskutere saker fra brukerrådet (se neste punkt)

Brukerråd

For å ivareta at flyktningarbeidet i Ørland kommune skal være brukerorientert, og for å sikre brukermedvirkning og ansvarliggjøring, bør det i løpet av planperioden opprettes et brukerråd for flyktninger.

Flyktningeguider

Målet med en frivillig flyktningguide er at den kobles opp til en flyktning og blir en veiviser for flyktningen i lokalsamfunnet. En nybosatt flyktning vil dermed få en veileder og bistand til å etablere et nettverk i sitt lokalmiljø, i tillegg til at flyktningeguiden bidrar til integreringsprosessen i lokalsamfunnet. Ansvar for rekruttering av flyktningeguider ligger til flyktningekoordinator og leder for Frivilligsentralen.

Fosen flyktningeforum

Alle kommuner med bosetting i Fosen etablerte i 2014 forum for flyktningekoordinatorer. Målet er 4 møter i året med aktuelle saker og tema, og for å harmonisere retningslinjer og praksis mellom kommunene.

Faglig forum for kommunal flyktningarbeid (FFKF)

Ørland kommune er medlem i nasjonalt forum. Hovedmålet til FFKF er å ivareta flyktningefaglig kompetanse ved å gi et faglig godt tilbud til medlemskommunene gjennom systematisk erfaringsutveksling lokalt og regionalt. Organisasjonen målbærer i tillegg medlemmenes synspunkter ovenfor sentrale myndigheter og organisasjoner. FFKF arrangerer sentrale seminarer og studieturer. Sør-Trøndelag er en del av flere fylkeslag som arrangerer egne medlemsmøter i fylket, ca. 5 møter i året.

Introduksjonsprogrammet

Denne ordningen kan vare inntil to år, men kan når spesielle forhold tilsier det, vare i tre år. Gjennom Introduksjonsprogrammet lærer deltakerne det de trenger for å få jobb eller fortsette med utdanning. Aktuelle tiltak kan være norskopplæring, språkpraksis og arbeidspraksis. Deltakerne får introduksjonsstønad under opplæringen. Deltakere er flyktninger og familieegjenforente som både har en rett og en plikt til å delta i programmet.

I henhold til Introduksjonsloven skal deltakerne inn på introduksjonsprogrammet innen tre måneder etter bosetting. Dette skal være et helårlig heldagstilbud, og gir rett til introduksjonsstønad (2 ganger

grunnbeløpet i folketrygden per år for personer over 25 år og 2/3 av 2G for de mellom 18-25). I Ørland kommune er det Voksenopplæringen som gir tilbudet om norskopplæring, samfunnskunnskap og språkpraksis.

Blant det viktigste i introduksjonsprogrammet er:

- **Kartlegging:** En beskrivelse av den enkelte interesser og det de har gjort for de kom til Norge, slik at det gis et tilbud som passer vedkommendes ønsker og mål.
- **Plan:** Introduksjonsprogrammet er en plan for de neste 2 år i Norge som forklarer hva han/hun har gjort før ankomst til Norge (utdanning, arbeid), og ønsker for framtiden. I planen skal det stå hva som er personens mål, og hva som er lurt å gjøre for å nå målene. Planen lages i et samarbeid mellom den enkelte flyktning og kontaktpersonen i kommunen (flyktningekoordinator). Med jevne mellomrom skal flyktningen og kontaktpersonen gå gjennom planen for å se hvordan målene nås, eller om det er noe som skal forandres underveis. Det er plikt til å delta, og kommunen har plikt til å lage et tilbud som passer for den enkelte.
- **Programoppfølging:** Deltakeren og kontaktpersonen i kommunen jobber sammen for å finne oppgaver og aktiviteter som passer til handlingsplanen. Det skal også samarbeides videre i programmet for å se om det er noe som bør forandres i handlingsplanen.
- **Heldags- og helårsprogram:** Introduksjonsprogrammet følger vanlig arbeidsuke (5 dager). Alle deltakere har rett til fem uker ferie i løpet av et år.
- **Norskopplæring.** Opplæring i norsk med samfunnskunnskap er den viktigste aktiviteten for mange i Introduksjonsprogrammet.
- **Samfunnskunnskap.** Blant det viktigste i programmet er kultur og samfunnskunnskap der lokale forhold vektlegges.
- **Kursbevis / attest.** Alle som deltar i Introduksjonsprogrammet får et kursbevis når de avslutter programmet.

4 Kommunale tjenesteområder i flyktningarbeidet

Tverrfaglighet, helhetstenking og ansvarliggjøring skal være førende for flyktningarbeidet i Ørland kommune. Det er rådmannsgruppens oppgave å koordinere de kommunale tjenestene, slik at de framstår som et helhetlig tilbud for flyktningene. Ørland kommune må ta på seg et særskilt ansvar for å tilby språkpraksisplasser internt i kommunens enheter.

4.1 Bolig

Mål:

- Ørland kommune sørger for egnede boliger for nyankomne flyktninger.
- Flyktningene skaffer seg egne boliger etter hvert som de blir økonomisk i stand til det.

En nødvendig forutsetning for at kommunen skal kunne bosette flyktninger er at det er tilgjengelige boliger for å ta imot dem. Kommunen er ansvarlig for å tilby egnet bolig til flyktninger som flytter hit. Det gis som hovedregel kun ett tilbud om bolig. Behovet kan spenne fra større familieboliger til leiligheter for enslige. Flyktningene bosettes primært i bofellesskap i forhold til huskostnader og effektiv bosetting. Boliger med sentral beliggenhet såfremt det er mulig, da ingen har førerkort og at det er liten kollektivtransport mellom grender og sentrum. Når det gjelder kvaliteten på boligene følger kommunen det som er omtalt i rundskrivet til lov om sosiale tjenester i NAV.

Det vil i forbindelse med utsøking fra mottak og bosetting i kommunen, bli utarbeidet en bosettingskontrakt som skal signeres før innflytting samt husordensregler. Det vil alltid være ønskelig med boliger hvor husleien ikke er høyere enn at flyktningene selv vil kunne betjene den uten store problemer når de blir selvhjulpne. I Ørland kommune er det per i dag flyktningekoordinator og kommunalsjef for helse og velferd som tar det praktiske ansvaret for å skaffe boliger. Hovedsakelig brukes det private leiemarkedet for anskaffelse av boliger, i tillegg til det kommunale. Enhet for drift, plan og eiendom utarbeider husleiekontrakter. Det kan også bli aktuelt å bruke Husbankens finansieringsordninger for å anskaffe boliger jfr tiltak i Boligsosial handlingsplan for perioden 2014-2018.

4.2 Helse

Mål:

- Enheter med helsetjenestetilbud som har/kan få flyktninger som brukere må oppdatere seg og søke kompetanseheving innenfor det flerkulturelle samfunnet (pleie- og omsorgstjenesten, helsetjenesten, rus- og psykiatritjenesten og barnevern)

For å kunne fungere best mulig i det norske samfunnet er det viktig å kartlegge og følge opp behov for forebyggende og behandlende helsetjenester, både somatiske og psykosomatiske. Helse er et av de områdene som stiller krav til kommunens arbeid. For å sikre den nødvendige kvaliteten i arbeidet må tjenesten disponere tilstrekkelig med kompetent personell. Det er en utfordring å sikre den psykosomatiske oppfølgingen av den enkelte flyktningen i kommunen for å hindre utvikling av traumer på et senere stadium i bosettingen.

I forbindelse med mottakelse av flyktninger direkte fra utlandet (familiegjenforente eller overføringsflyktninger), må det tas en obligatorisk tuberkulosekontroll innen 14 dager etter ankomst til kommunen. Nyankomne flyktninger skal ha tilbud om en generell helseundersøkelse kort tid etter ankomst. Den enkelte flyktning tilbys time med kommuneoverlege rett etter ankomst i kommunen. Deretter får flyktningene tilbud om fastlegeordning.

Flyktningene benytter seg av den offentlige tannhelsetjenesten.

4.3 Barnehage og skole

Mål:

- Alle barn og deres foreldre skal føle seg inkludert og respektert, uavhengig av livssyn og kulturell bakgrunn.
- Mangfold og flerspråklighet er ressurser i det norske samfunnet som skal verdsettes.
- Verdier som demokrati og toleranse skal formidles av barnehagen, skolen og voksenopplæringen. Det er et mål i hele utdanningen at alle skal føle seg sett, inkludert og verdsatt.
- Tidlig innsats innebærer blant annet at barn tilbys et barnehage tilbud tilpasset sine behov. Det betyr også at nyankomne elever får kartlagt sine språkferdigheter og får et tilpasset opplæringstilbud i grunnskolen og at nyankomne voksne som mangler grunnleggende ferdigheter og/eller norskspråkligheter, og som har rett til slik opplæring, får tilbud om dette.
- Ansatte i barnehage og skole skal være i stand til å støtte barn, elever og voksne med minoritetsbakgrunn på en måte som fører til at disse i størst mulig grad fullfører og består utdanningsløpet.

Barnehagen er både en viktig barndomsarena og det første trinnet i utdanningssystemet. Den skal ivareta barnas behov for omsorg og lek, samtidig som den skal fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal gjenspeile et samfunn preget av mangfold, støtte at barn bruker sitt morsmål og samtidig arbeide aktivt med å fremme barnas norskspråklige kompetanse. Et godt

barnehagetilbud er med på å gi barn en god start i livet. Førskolealderen er en læringsintensiv fase, og grunnlaget for deltakelse i sosiale fellesskap, for vennskap og videre utvikling og læring blir lagt i tidlige barneår.

Et godt barnehagetilbud bidrar til å gi alle barn mulighet for deltakelse i sosiale fellesskap, for vennskap og for videre utvikling og læring. Tidlig innsats i form av et godt barnehagetilbud er spesielt viktig for barn med særlige behov, og kan bidra til sosial utjevning. Barnehagen skal tilby et individuelt tilpasset og likeverdig tilbud der ulike individer og ulike kulturelle ytringer møtes i respekt for det som er forskjellig, slik at alle barn får delta aktivt i et inkluderende fellesskap.

Deltakelse i barnehagetilbud av god kvalitet har positive effekter på barns språkutvikling og sosiale ferdigheter, noe som er viktig for at barn med innvandrerbakgrunn skal ha de samme forutsetningene for læring som øvrige elever når de begynner på skolen. Læring og utvikling i førskolealder er viktig både her og nå og for senere deltakelse i samfunnet og for å lykkes gjennom hele utdanningsløpet.

Å kunne lese, å kunne skrive, å kunne uttrykke seg muntlig, å kunne regne og å ha digitale ferdigheter er grunnleggende ferdigheter. Å mestre muntlig og skriftlig norsk er en forutsetning for å nyttiggjøre seg opplæringen i alle fag. Opplæringsloven gir rett til særskilt språkopplæring for språklige minoriteter i grunnskolen inntil de har tilstrekkelige kunnskaper i norsk til å følge den ordinære opplæringen i skolen.

Alle elever har rett til et godt og inkluderende læringsmiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Et godt læringsmiljø innebærer blant annet at det er positive relasjoner mellom elevene og mellom lærer og elever, at det er kultur for læring blant elevene og at det er et godt samarbeid mellom hjem og skole. Et godt læringsmiljø er en forutsetning for å kunne bygge relasjoner på tvers av kulturelle, religiøse og etniske forskjeller.

Lærerens arbeid som leder av klassen er den enkeltfaktoren som har størst betydning for læringsmiljøet og dermed for elevens læring. Gode læringsmiljøer kan ikke bare forbedre elevenes prestasjoner, men også bidra til å minske prestasjonsforskjellene mellom ulike elevgrupper.

Skolen har plikt til å tilpasse opplæringen slik at hver enkelt elev kan få tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Tilpasset opplæring er et virkemiddel for læring, og alle elever skal i arbeidet med fagene møte realistiske utfordringer og krav de kan strekke seg mot, og som de kan mestre på egen hånd eller sammen med andre.

Tilpasset opplæring for den enkelte elev kjennetegnes ved variasjon i bruk av lærestoff, arbeidsmåter, læremidler samt variasjon i organiseringen av og intensiteten i opplæringen. Elever har ulike utgangspunkt, bruker ulike læringsstrategier og har ulik progresjon i forhold til nasjonalt fastsatte kompetansemål.

I løpet av 10 år i grunnskole skal elevene opparbeide seg grunnleggende ferdigheter i alle fag. Elever som ankommer senere enn første klasse, vil ha kortere tid på å tilegne seg fagkunnskaper samtidig som de skal tilegne seg et nytt språk.

På 1. – 4. trinn ligger hovedvekten i den ordinære opplæringen på den første lese- og skriveopplæringen og basisferdigheter i matematikk. For mange vil den første lese- og skriveopplæringen foregå på norsk, og da er det spesielt viktig at eleven kan ta i bruk morsmålet som en ressurs i opplæringen.

På 5. – 7. trinn stilles det større krav til at elevene skal tilegne seg kunnskap ved å lese fagtekster med fagspesifikke begreper. Kravet til leseferdighetene i den ordinære opplæringen øker, og elevene skal kunne bruke lesing til læring. På disse trinnene vil det også være elever som trenger en første lese- og skriveopplæring. Opplæringen bør ta hensyn til elevens behov for lesestrategier og utvikling av ordforråd, for å forberede overgangen til ordinær opplæring.

På ungdomstrinnet bygger man i den ordinære opplæringen videre på fagkunnskapen elevene skal ha opparbeidet seg på barnetrinnet, og skriving blir enda viktigere. For elever som begynner på ungdomstrinnet uten særlig skolegang, er det spesielt utfordrende på kort tid å utvikle muntlige ferdigheter i norsk, lære seg å lese og skrive på norsk og opparbeide seg grunnleggende ferdigheter og fagkunnskaper i alle fag for å møte ungdomstrinnets krav. Noen elever vil også her ha behov for en første lese- og skriveopplæring.

Skolene i Ørland har erfaring med opplæring av minoritetsspråklige barn og unge. Det er viktig at denne kompetansen opprettholdes og videreutvikles. Barn som går i SFO lærer norsk raskere enn de som kun er på skolen i skoletiden. Det må derfor oppfordres til at barn av flyktninger og barn av andre minoritetsspråklige velger å benytte seg av SFO.

4.4 Kultur og fritid

Mål:

- Flyktninger deltar i organisasjons- og idrettsliv på lik linje med øvrige innbyggere.
- Alle flyktninger/flyktningfamilier tilbys flyktningguide.
- Det legges til rette for at flyktninger og innvandrere kan bidra til å berike kulturlivet i Ørland kommune.

Det er viktig at flyktninger deltar på fritidsaktiviteter på lik linje med nordmenn. Dette er en avgjørende del av "nettverksbyggingen" og vi ser at det kan være vanskeligere enn man tror "å bli kjent". Kultur og fritid er en naturlig og viktig del av arbeidet med introduksjonsordningen. De frivillige organisasjonene spiller en sentral rolle i det holdningsskapende arbeidet, og er informasjonskilder både for personer med innvandrerbakgrunn og for den øvrige befolkningen. Organisasjonene er nettverksbyggere og kontaktskapere, og de formidler holdninger. Mange av de frivillige organisasjonene bidrar på sine arenaer til dialog og samhandling. Dette gjelder for eksempel idrettslag, religiøse organisasjoner, politiske organisasjoner, barne- og ungdomsorganisasjoner og innvandrer- og bistandsorganisasjoner. Flyktningekoordinator og leder for Frivilligsentralen skal være pådrivere for å ivareta kultur og fritidstiltak, da dette også er en viktig del av introduksjonsprogrammet. Det er viktig å skape møteplasser for å presentere frivillige lag og organisasjoner for nye borgere og omvendt.

4.5 NAV

Mål:

- Introduksjonsstøtten skal gjøre flyktningene mest mulig økonomisk selvstendige og uavhengige.
- Et velfungerende samarbeid mellom flyktningetjenesten og NAV-kontoret for å sikre en klar ansvarsfordeling, og bidra til et effektivt og målrettet introduksjonsprogram for den enkelte deltaker.
- Målrettet og helhetlig kvalifiseringsløp for nyankomne flyktninger

Livsopphold

Hensikten med Introduksjonsloven er å forhindre at flyktningene forblir sosialklienter. Derfor er det viktig å komme i gang med introduksjonsprogrammet innen tre måneder. I mellomtiden skal den enkelte person og familie ha støtte til livsopphold. Midler til dette tas fra integreringstilskuddet og utbetales fra NAV-kontoret/sosialtjenesten.

Samarbeidsavtale mellom kommunen og NAV

Det henvises til Rundskriv Q-27/2015 fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet/ Arbeids- og sosialdepartementet om *Samarbeid mellom kommunen og Arbeids- og velferdsetaten om introduksjonsordning for nyankomne innvandrere*.

Formålet med rundskrivet er å gi tydelige retningslinjer for samarbeid mellom den kommunale enheten som har ansvaret for å iverksette introduksjonsordningen og Arbeids- og velferdsetaten lokalt.

Rundskrivet beskriver ansvar og forpliktelser etter Introduksjonsloven og hvilke tiltak og virkemidler som inngår i introduksjonsprogrammet. Det skal inngås en samarbeidsavtale der det fremkommer hvilke instanser internt i kommunen som deltar i samarbeidet. Avtalen skal sikre ansvarsdeling, informasjonsflyt og samarbeidsrutiner.

Fokus på kvalifisering

Målet til introduksjonsordningen er at programmet skal føre til at nyankomne innvandrere får en raskere overgang til ordinært arbeid/ utdanning. Deltakerne i introduksjonsprogrammet har behov for grunnleggende kvalifisering som betyr at de tilegner seg informasjon, kunnskaper og ferdigheter som gjør at de kan fungere i ordinært arbeid og samfunnsliv, eller benytte seg av det ordinære utdannings- og opplæringstilbudet.

NAV skal ha en sentral rolle i utarbeidelse og gjennomføring av introduksjonsprogram for den enkelte deltaker i form av informasjonsflyt, veiledning, kartlegging og oppfølging av hver enkelt deltaker slik at de kan bli selvstendig. Etter introduksjonsloven er tiltak som kvalifiserer til arbeid eller utdanning et obligatorisk element i programmet. NAV skal ha en sentral rolle i informasjon om arbeidsmarked og virkemidler.

5 Tolk

Mål:

- Flyktningene gis tilbud om tilstrekkelig tolketjeneste.
- Alle ansatte i kommunen som har kontakt med flyktninger, skal ha adgang til bruk av tolk.

Alle har rett til å forstå og bli forstått. Dialog og samhandling er viktige betingelser for økt deltakelse av personer med innvandrerbakgrunn i det norske samfunnet. Alle offentlige ansatte er lovpålagt å sikre at faglige og forsvarlige tjenester gis. Bruk av tolk er et viktig virkemiddel for å gi informasjon, veilede og høre partene i saker hvor språk er en hindring for god kommunikasjon. For å ivareta partenes rettsikkerhet og unngå misforståelser er tolk et viktig virkemiddel. Bruk av tolk kan være nødvendig for å utføre oppgavene forsvarlig.

Bruk av tolk skal være en integrert del av tjenestene i kommunen. Alle enheter skal bestille og betale for tolketjenesten selv. Dette innebærer at kommunen skal dekke utgifter til bruk av tolk over eget budsjett, inkludert privatpraktiserende helsepersonell med tilknytning til kommunalhelsetjenesten, eksempelvis fastleger og avtalefysioterapeuter.

6 Økonomiske rammer for bosetting av flyktninger

Kommunen mottar integreringstilskudd fra staten ved bosetting av flyktninger med flyktningstatus i Norge, personer med opphold på humanitært grunnlag, overføringsflyktninger med innreisetillatelse, samt personer på familiegjennforening.

- Det utbetales integreringstilskudd til kommunene for hver bosatte person for å dekke gjennomsnittlige utgifter ved bosetting og integrering.
- Integreringstilskuddet utbetales over fem år.
- Personer som har opphold på humanitært grunnlag utløser integreringstilskudd i 3 år.
- Integreringstilskuddet skal bidra til at kommunene gjennomfører et planmessig og aktivt bosettings- og integreringsarbeid, med sikte på at de bosatte skal komme ut i jobb og klare seg selv.
- Kommunen får i tillegg tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.

Integreringstilskuddsordningen omfatter tilskudd for År-1, tilskudd for År 2-5, ekstra engangstilskudd for personer over 60 år, ekstra engangstilskudd for barn 0-5 år (barnehagetilskudd) og ekstratilskudd for personer med alvorlige og kjente funksjonshemninger og atferdsvansker.

Tilskuddet er størst de 2 første årene. I tillegg får kommunen innbyggertilskudd for bosatte flyktninger gjennom inntektssystemet, og særskilt tilskudd fra IMDi for barn med diagnostiserte særlige problem for barn i barnehage og elever i skolen. Ved bosetting må kommunen sikre økonomiske rammer i tjenestene for å møte økende behov.

7 Informasjon

Mål:

- Det brukes flere informasjonskanaler for å få ut informasjon om flyktningarbeidet, både internt og eksternt.
- Innbyggerne er godt orientert om kommunens flyktningarbeid.
- Informasjon brukes aktivt for å skape positive holdninger.
- Flyktningene får god informasjon om kommunen og tjenestetilbudene.

Dialog og samhandling bidrar til å redusere fremmedfrykt og fordommer. Faktainformasjon i kombinasjon med tiltak som skaper engasjement og praktisk kjennskap til flyktningene som personer, vil bidra til å øke kunnskapsnivået og hindre fremmedfrykt og rasisme. Informasjon må gå flere veier. Riktig og tilstrekkelig informasjon er viktig av flere grunner:

- **Informasjon til flyktningene.** Informasjon skal bidra til å realisere målet om likeverdige muligheter til deltakelse i det norske samfunnet.
- **Informasjon om flyktningene.** Informasjon om flyktningene skal bidra til at lokalbefolkningen får innblikk i flyktningenes kultur og tradisjoner, og bidrar til integrering.
- **Informasjon til lokalbefolkningen / lag / foreninger.** Informasjon skal bidra til at lokalbefolkningen inkluderer flyktningene i sine nettverk og i organiserte aktiviteter.
- **Informasjon til ansatte og politikere.** Informasjon skal bidra til at de ansatte og politikere i kommunen får bedre kjennskap til flyktningenes situasjon for å bidra til et godt integreringsarbeid.
- **Positiv mediafokusering.** Media brukes bevisst for å oppnå dette. Det er viktig å få synliggjort de positive resultatene.

Viktige informasjonskanaler: Direkte innbyggerkontakt , kommunens nettsider – hjemmeside, utviklingsblogg, facebook, lokalavisa Fosna-Folket og lokale media (radio).

Flyktningekoordinator har en sentral rolle vedrørende informasjonsarbeidet til og om flyktninger. Men alle enhetene i kommunen er også forpliktet til å delta og gi sine bidrag i arbeidet med flyktninger. Politikerne vil jevnlig bli holdt orientert om arbeidet med flyktningene, for eksempel gjennom saker til politisk behandling og muntlig orientering.

Vedlegg – Introduksjonsloven

Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nyankomne innvandrere (introduksjonsloven).

Dato LOV-2003-07-04-80
Departement Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Sist endret LOV-2014-06-20-24 fra 01.01.2015
Publisert i 2003 hefte 10
Ikrafttredelse 01.09.2003, 01.09.2004
Endrer
Kunngjort
Korttittel Introduksjonsloven

Kapitteloversikt:

Kapittel 1. Innledning (§1)
Kapittel 2. Introduksjonsprogram (§§ 2 - 7)
Kapittel 3. Introduksjonsstønnad (§§ 8 - 16)
Kapittel 4. Opplæring i norsk og samfunnskunnskap (§§ 17 - 20)
Kapittel 5. Saksbehandlingsregler m.m. (§§ 21 – 26)
Kapittel 6. Sluttbestemmelser (§§ 27 - 28)

Lovens tittel endret ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228).

Kapittel 1. Innledning

0 Overskriften endret ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228).

§ 1. Lovens formål

Formålet med denne loven er å styrke nyankomne innvandreres mulighet for deltakelse i yrkes- og samfunnslivet, og deres økonomiske selvstendighet.

Kapittel 2. Introduksjonsprogram

0 Overskriften tilføyd ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228).

§ 2. Rett og plikt til deltakelse i introduksjonsprogram

Rett og plikt til deltakelse i introduksjonsprogram gjelder for nyankommet utlending mellom 18 og 55 år som har behov for grunnleggende kvalifisering og som har fått

a) asyl, jf. utlendingsloven § 28,

b) oppholdstillatelse etter innreisetilatelse som overføringsflyktning, jf. utlendingsloven § 35 tredje ledd

c) fornybar oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 38 første ledd på grunnlag av søknad om asyl, eller kollektiv beskyttelse i masseflyktsituasjon, jf. utlendingsloven § 34, eller

d) oppholdstillatelse som familiemedlemmer til personer som nevnt i bokstav a, b og c, jf. utlendingsloven kapittel 6. For å være omfattet av denne bestemmelsen er det et vilkår at personer som nevnt i bokstav a, b og c ikke har vært bosatt i en kommune i mer enn fem år før det søkes om familiejenforening.

e) fornybar oppholdstillatelse etter utlendingsloven § 53 første ledd bokstav b, § 53 annet ledd eller § 53 tredje ledd. For personer som nevnt i første punktum gjelder retten og plikten til å delta i introduksjonsprogram i to år fra det tidspunkt det er gitt oppholdstillatelse på grunnlagene som er nevnt.

Rett og plikt til deltakelse i introduksjonsprogram gjelder bare for personer som er bosatt i kommunen i henhold til særskilt avtale mellom utlendingsmyndighetene og kommunen. Kravet om særskilt avtale gjelder likevel ikke for personer som nevnt i § 2 første ledd bokstav d eller e.

Som nyankommet regnes den som har vært bosatt i en kommune i mindre enn to år når vedtak om deltakelse i introduksjonsordning skal treffes.

Nordiske borgere og utlendinger som omfattes av Avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS-avtalen), omfattes ikke av paragrafen her.

0 Endret ved lover 2 juli 2004 nr. 65 (ikr. 1 sep 2004), 7 jan 2005 nr. 3 (ikr. 7 jan 2005 iflg. res. 7 jan 2005 nr. 4), 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), 21 des 2005 nr. 134 (ikr. 1 jan 2006 iflg. res. 21 des 2005 nr. 1644), 19 juni 2009 nr. 41 (ikr. 1 jan 2010 iflg. res. 30 okt 2009 nr. 1324), 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 juli 2011 iflg. res. 24 juni 2011 nr. 645).

1 Dette ordet burde vært flyttet til etter bokstav d da ny bokstav e ble tilføyd ved lov 24 juni 2011 nr. 19.

§ 3. Kommunens ansvar for introduksjonsprogram

Kommunen sørger for introduksjonsprogram etter dette kapittel til nyankomne innvandrere som er bosatt i kommunen.

Kommunen skal så snart som mulig og innen tre måneder etter bosetting i kommunen eller etter at krav om deltakelse blir framsatt, tilrettelegge introduksjonsprogram i henhold til dette kapittel til person som omfattes av § 2. Kommunens plikt gjelder ikke personer som har avbrutt eller avvist deltakelse i introduksjonsprogram.

Kommunen kan tilby introduksjonsprogram til nyankommet utlending med oppholdstillatelse i henhold til utlendingsloven kapittel 6 som er familiemedlemmer til andre enn personer nevnt i § 2, til nyankommet utlending over 55 år med oppholdsgrunnlag som nevnt i § 2 første ledd, og til nyankommet utlending som nevnt i § 2 som er bosatt i kommunen uten særskilt avtale mellom utlendingsmyndighetene og kommunen.

Departementet kan fastsette nærmere retningslinjer om kommunens ansvar.

0 Endret ved lover 2 juli 2004 nr. 65 (ikr. 1 sep 2004), 7 jan 2005 nr. 3 (ikr. 7 jan 2005 iflg. res. 7 jan 2005 nr. 4), 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), 21 des 2005 nr. 134 (ikr. 1 jan 2006 iflg. res. 21 des 2005 nr. 1644), 19 juni 2009 nr. 41 (ikr. 1 jan 2010 iflg. res. 30 okt 2009 nr. 1324).

§ 4. Introduksjonsprogrammet

Introduksjonsprogrammet tilrettelegges for person som har behov for grunnleggende kvalifisering. Introduksjonsprogrammet tar sikte på å

- a) gi grunnleggende ferdigheter i norsk,
- b) gi grunnleggende innsikt i norsk samfunnsliv,
- c) forberede for deltakelse i yrkeslivet.

Programmet skal være helårlig og på full tid.

Programmet skal minst inneholde

- a) norskopplæring,
- b) samfunnskunnskap,
- c) tiltak som forbereder til videre opplæring eller tilknytning til yrkeslivet.

Ved gjennomført eller avbrutt program skal det utstedes et deltakerbevis.

0 Endret ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228).

§ 5. Programnets varighet

Programmet kan vare inntil to år, med tillegg av godkjent permisjon. Når særlige grunner taler for det, kan programmet vare inntil tre år.

§ 6. Individuell plan

Det skal utarbeides en individuell plan for den som skal delta i introduksjonsprogram. Den skal utformes på bakgrunn av en kartlegging av vedkommendes opplæringsbehov og av hvilke tiltak vedkommende kan nyttiggjøre seg.

Planen skal minst inneholde programmets start og tidsfaser og en angivelse av tiltakene i programmet.

Planen skal utarbeides i samråd med vedkommende.

Planen skal tas opp til ny vurdering med jevne mellomrom og ved vesentlig endring i vedkommendes livssituasjon.

§ 7. Stans av introduksjonsordning på grunn av den enkeltes forhold

Kommunen kan stanse ordningen for den enkelte dersom det er saklig begrunnet i den enkeltes forhold, herunder om deltakeren har tilbud om høvelig arbeid.

Kapittel 3. Introduksjonsstønad

0 Overskriften endret ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228).

§ 8. Rett til introduksjonsstønad

For den tid en person deltar i program som nevnt i § 4, har vedkommende krav på introduksjonsstønad.

For deltakelse i program er stønaden på årsbasis lik to ganger folketrygdens grunnbeløp.

Deltaker under 25 år mottar 2/3 stønad.

0 Endret ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228).

§ 9. Beregning

Stønaden per måned utgjør 1/12 av stønaden på årsbasis. Stønaden per dag utgjør 1/30 av månedsstønaden. Stønaden per time utgjør 1/1850 av stønaden på årsbasis.

§ 10. Fravær

Ved fravær som ikke skyldes sykdom eller andre tvingende velferdsgrunner, og som det ikke er gitt tillatelse til, reduseres stønaden tilsvarende, jf. § 9. Departementet fastsetter ved forskrift nærmere regler om fravær og permisjon.

§ 11. Egne midler

Stønaden reduseres ikke på grunn av inntekter av egen eller andres virksomhet eller som følge av formue. Stønaden reduseres heller ikke på grunn av mottatt barnebidrag.

I den utstrekning lønnet arbeid inngår i programmet, reduseres stønaden tilsvarende den tid arbeidet tar.

§ 12. Samordning med andre offentlige ytelser

Introduksjonsstønaden reduseres i den utstrekning vedkommende har rett til dagpenger under arbeidsløshet, sykepenger eller foreldrepenger, og retten til disse ytelsene er opparbeidet før vedkommende startet i et introduksjonsprogram. Stønaden reduseres tilsvarende for uføretrygd eller arbeidsavklaringspenger vedkommende mottar.

Dersom vedkommende som en del av introduksjonsprogrammet deltar i opplæring som utløser stønad til livsopphold, barnetillegg, tilsynstillegg for barn og andre familiemedlemmer, borteboertillegg eller reisetillegg fra Arbeids- og velferdsetaten, tilfaller stønaden kommunen.

Dersom vedkommende mottar overgangsstønad, reduseres introduksjonsstønaden på årsbasis med 40 prosent av den overgangsstønad som overstiger halvparten av folketrygdens grunnbeløp.

Barnetrygd og kontantstøtte kommer ikke til fradrag i stønaden.

0 Endret ved lover 16 juni 2006 nr. 20 (ikr. 1 juli 2006 iflg. res. 16 juni 2006 nr. 631), 21 apr 2006 nr. 10 (ikr. 1 jan 2007 iflg. res. 21 apr 2006 nr. 428), 29 juni 2007 nr. 43 (ikr. 1 sep 2007 iflg. res. 29 juni 2007 nr. 741), 19 des 2008 nr. 106 (ikr. 1 mars 2010 iflg. res. 19 feb 2010 nr. 189), 20 juni 2014 nr. 24 (ikr. 1 jan 2015 iflg. res. 20 juni 2014 nr. 799).

§ 13. Utbetaling

Utbetaling skjer etterskuddsvis på grunnlag av registrert frammøte. Kommunen beslutter hvordan og til hvilke tidspunkter utbetaling skal skje.

§ 14. Trekk i framtidige utbetalinger

Dersom vedkommende har fått utbetalt høyere stønad enn det hun eller han har krav på, kan det overskytende trekkes i framtidig stønad.

§ 15. Uriktige opplysninger

Har noen fått utbetalt en yttelse fordi vedkommende, eller noen som har handlet på vedkommendes vegne, forsettlig eller grovt uaktsomt har gitt uriktige opplysninger eller har fortiet opplysninger, kan det vedtas at stønaden skal betales tilbake.

§ 16. Refusjon i ytelser fra folketrygden

Dersom en mottaker av introduksjonsstønad med tilbakevirkning får innvilget ytelser som nevnt i § 12, kan kommunen kreve hel eller delvis refusjon i det beløp som skal etterbetales, til dekning av sine utlegg til samme formål og for samme tidsrom.

Kapittel 4. Opplæring i norsk og samfunnskunnskap

0 Overskriften tilføyd ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228).

§ 17. Rett og plikt til deltakelse i opplæring i norsk og samfunnskunnskap

Rett og plikt til deltakelse i gratis opplæring i norsk og samfunnskunnskap i til sammen 600 timer gjelder for utlending mellom 16 og 55 år som har fått

a) oppholdstillatelse etter utlendingsloven som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse, eller

b) kollektiv beskyttelse i massefluktsituasjon etter utlendingsloven § 34.

Utlending mellom 55 og 67 år med oppholdsgrunnlag som nevnt i bokstav a eller b har rett, men ikke plikt, til å delta i opplæring som nevnt i første ledd.

Rett til deltakelse etter første og annet ledd gjelder ikke for utlending med oppholdstillatelse etter utlendingsloven §§ 23 og 25 og deres familiemedlemmer med tillatelse etter utlendingsloven kapittel 6. Utlending mellom 16 og 55 år med tillatelse som nevnt i første punktum som danner grunnlag for permanent oppholdstillatelse, har plikt til deltakelse i opplæring i norsk og samfunnskunnskap i til sammen 300 timer, jf. § 18 første ledd annet punktum.

Rett eller plikt til deltakelse i opplæring i norsk og samfunnskunnskap foreligger ikke dersom det dokumenteres at vedkommende har tilstrekkelige kunnskaper i norsk. Plikt til deltakelse foreligger ikke dersom det dokumenteres at vedkommende har tilstrekkelige kunnskaper i samisk. Dersom særlige helsemessige eller andre tungtveiende årsaker tilsier det, kan kommunen fritta den enkelte fra plikt til deltakelse.

Rett eller plikt til deltakelse etter første til tredje ledd inntreffer ved innvilgelse av førstegangs oppholdstillatelse etter utlendingsloven, eller fra ankomst til riket for utlending som har fått slik tillatelse før innreise. For personer som omfattes av første ledd bokstav b, inntreffer rett og plikt til deltakelse fra det tidspunkt vedkommende blir bosatt i kommunen i henhold til særskilt avtale mellom utlendingsmyndighetene og kommunen. Rett til deltakelse etter første og annet ledd gjelder i tre år. I særlige tilfeller kan rett og plikt til deltakelse inntreffe fra det tidspunktet krav om opplæring settes fram. Departementet kan i forskrift gi utfyllende regler om hva som her skal være å anse som særlige tilfeller.

0 Tilføyd ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret ved lover 19 juni 2009 nr. 41 (ikr. 1 jan 2010 iflg. res. 30 okt 2009 nr. 1324), 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 jan 2012 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1276).

§ 18. Kommunens ansvar for opplæring i norsk og samfunnskunnskap

Kommunen skal så snart som mulig og innen tre måneder etter at krav eller søknad om deltakelse blir framsatt, sørge for opplæring i norsk og samfunnskunnskap i henhold til § 17 for personer som er bosatt i kommunen eller bor midlertidig på asylmottak i kommunen.

Kommunen kan kreve at personer som omfattes av § 17 tredje ledd betaler for opplæringen.

Kommunen skal så snart som mulig og innen tre måneder etter at søknad om deltakelse blir fremsatt, sørge for tilbud om ytterligere gratis opplæring i norsk til personer som omfattes av § 17 første og annet ledd innenfor rammen av 2 400 timer, dersom vedkommende har behov for det. Kommunen kan kreve at vedkommende gjennomfører tester for å fastslå om det er behov for slik opplæring. Kommunenes plikt etter dette leddet gjelder i fem år fra det tidspunktet rett eller plikt til deltakelse i opplæring i norsk og samfunnskunnskap inntreffer, jf. § 17 femte ledd.

Opplæringen skal gis av kommunen eller av andre som kommunen godkjenner.

0 Tilføyd ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret ved lov 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 jan 2012 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1276).

§ 19. Gjennomføring av opplæring i norsk og samfunnskunnskap

Det skal utarbeides en individuell plan for den som skal delta i opplæring i norsk og samfunnskunnskap. § 6 gjelder tilsvarende.

Utlending med rett og plikt til deltakelse i opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter § 17 første ledd har plikt til å ta en avsluttende prøve i norsk og samfunnskunnskap. Departementet kan ved forskrift gi nærmere bestemmelser om innholdet i og gjennomføringen av en slik prøve.

Den som skal undervise i norsk og samfunnskunnskap skal som hovedregel ha faglig og pedagogisk kompetanse.

Kommunen kan stanse opplæringen for den enkelte dersom det er saklig begrunnet i den enkeltes forhold.

Ved gjennomført eller avbrutt opplæring skal det utstedes et deltakerbevis.

0 Tilføyd ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret ved lov 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 sep 2013 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1276).

§ 20. Forskrifter

Departementet kan ved forskrift gi nærmere bestemmelser til utfylling og gjennomføring av kapittelet her, herunder bestemmelser om målene for opplæringen og om fravær og permisjon.

0 Tilføyd ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228).

Kapittel 5. Saksbehandlingsregler m.m.

0 Overskriften endret ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret kapittelnummer til kapittel 5.

§ 21. Forholdet til forvaltningsloven

Forvaltningsloven gjelder med de særregler som er fastsatt i loven her.

Som enkeltvedtak etter denne lov regnes avgjørelser om

- a) tildeling av introduksjonsprogram, introduksjonsstønad og opplæring i norsk og samfunnskunnskap,
- b) vesentlig endring av individuell plan,
- c) stansning av introduksjonsprogrammet eller opplæring i norsk og samfunnskunnskap for den enkelte,
- d) permisjon,
- e) trekk i introduksjonsstønden med 50 prosent eller mer av en enkelt utbetaling, og som minst tilsvarer 1/12 av folketrygdens grunnbeløp.

Kandidater til å motta tjenester etter denne loven regnes ikke som parter i samme sak. Det kan ikke klages over at en annen har fått ytelsen.

0 Endret ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret paragrafnummer fra § 17.

§ 22. Klage

Enkeltvedtak truffet etter denne lov kan påklages til fylkesmannen.

Fylkesmannen kan prøve alle sider av vedtaket. Når det gjelder prøvingen av det frie skjønn, kan fylkesmannen likevel bare endre vedtaket når skjønnets er åpenbart urimelig.

0 Endret ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret paragrafnummer fra § 18.

§ 23. Fylkesmannen skal føre tilsyn med kommunens oppfyllelse av plikter etter kapitlene 2 til 4 og § 25 tredje og fjerde ledd.

Reglene i kommuneloven kapittel 10 A gjelder for tilsyn etter første ledd.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om tilsynet.

0 Tilføyd ved lov 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 sep 2012 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1276), tidligere § 23 endret paragrafnummer til § 25.

§ 24. Kommunen skal føre internkontroll for å sikre at virksomhet og tjenester etter kapitlene 2 til 4 og § 25 tredje og fjerde ledd er i samsvar med krav fastsatt i loven. Kommunen må kunne gjøre rede for hvordan den oppfyller denne plikten.

Departementet kan gi forskrifter med nærmere bestemmelser om plikten til å føre internkontroll.

0 Tilføyd ved lov 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 sep 2012 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1276), tidligere § 24 endret paragrafnummer til § 26.

§ 25. Innhenting av opplysninger

Opplysninger skal så langt som mulig innhentes i samarbeid med deltakeren eller slik at deltakeren har kjennskap til innhenting.

I saker som gjelder tjenester etter denne loven, kan det kreves opplysninger fra andre offentlige organer. Like med offentlige organer regnes organisasjoner og private som utfører oppgaver for stat, fylkeskommune eller kommune. Har deltakeren ikke samtykket i at opplysningene blir innhentet, skal spørsmålet om opplysningene kan gis uten hinder av taushetsplikt, avgjøres etter de taushetsbestemmelser som gjelder for avgiverorganet.

Opplysninger som er nødvendig for gjennomføring, oppfølging og evaluering av ordningene i loven her og norskopplæring for asylsøkere, kan samles inn, brukes, og lagres i et nasjonalt register. Avgiverne kan pålegges å avlevere opplysningene slik som departementet bestemmer. Departementet fastsetter hvordan kommune eller andre virksomheter som gjennomfører introduksjonsprogram, opplæring i norsk og samfunnskunnskap eller norskopplæring for asylsøkere, skal avgi opplysninger.

Opplysninger fra registeret som nevnt i tredje ledd kan utleveres til offentlige organer som har behov for dem i forbindelse med gjennomføring, oppfølging og evaluering av ordningene. Opplysningene skal bare leveres ut i statistisk form eller ved at individualiserende kjennetegn utelates, dersom dette dekker behovet. Departementet kan gi nærmere regler om behandling og lagring av opplysningene.

0 Endret ved lover 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret paragrafnummer fra § 19, 29 juni 2007 nr. 43 (ikr. 1 sep 2007 iflg. res. 29 juni 2007 nr. 741), 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 sep 2012 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1276, endret paragrafnummer fra § 23).

§ 26. Opplysningsplikt til barneverntjenesten

Personell som arbeider innenfor rammen av denne loven, skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenestens side.

Uten hinder av taushetsplikt skal personellet av eget tiltak gi opplysninger til barneverntjenesten når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller at det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, jf. lov 17. juli 1992 nr. 100 om barneverntjenester § 4-10, § 4-11, § 4-12, eller når et barn har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker, jf. samme lov § 4-24. Også etter pålegg fra de organer som er ansvarlige for gjennomføringen av lov om barneverntjenester, plikter personellet å gi slike opplysninger.

0 Endret ved lover 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret paragrafnummer fra § 20, 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 sep 2012 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1276), endrer paragrafnummer fra § 24.

Kapittel 6. Sluttbestemmelser

0 Overskriften tilføyd ved lov 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228).

§ 27. Ikrafttredelse

Loven trer i kraft 1. september 2003. Fram til 31. august 2004 gjelder loven ikke den enkelte kommune med mindre kommunen selv treffer vedtak om det. Rett og plikt for personer nevnt i § 2 gjelder fra 1. september 2004. § 3 annet ledd trer i kraft fra 1. september 2004.

Fra 1. september 2004 gjelder loven alle kommuner og omfatter de personene loven gjelder for som er bosatt etter 1. september 2003.

0 Endret ved lover 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret paragrafnummer fra § 21, 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 sep 2012 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1276, endret paragrafnummer fra § 25.

§ 28. Endring i andre lover

0 Endret ved lover 11 mars 2005 nr. 13 (ikr. 1 sep 2005 iflg. res. 11 mars 2005 nr. 228), endret paragrafnummer fra § 22, 24 juni 2011 nr. 19 (ikr. 1 sep 2012 iflg. res. 16 des 2011 nr. 1276), endret paragrafnummer fra § 26.